

DA's forslag til en ny integrationsindsats

3. december 2015
BTF

Dok ID: 71561

Kort fortalt

DA har 67 markante anbefalinger til ændring af integrationsindsatsen, som regeringen skal gennemføre inden for følgende temaer:

- Kort sagsbehandlingstid og nøje vurdering af eksisterende program.
- Straks-screening af medbragte kompetencer som afsæt for boligplacering.
- Etabler en lokal taskforce med ansvar for en jobrettet indsats.
- Flygtninge skal vurderes på, om de kan tage et job.
- Integrationsindsatsen skal få flere i job.
- Kommunerne skal have bonus for at få flygtninge i job.
- Det skal være nemmere for virksomheder at deltage.
- Næsten faglærte kan færdiggøre uddannelsen i Danmark.
- Flygtningebørn skal lære dansk.

1. Kort sagsbehandlingstid og nøje vurdering af eksisterende program

Arbejdsgiverne peger på vigtigheden af følgende forhold:

1. Der skal være en kort sagsbehandlingstid i forhold til at behandle asylansøgninger. En kort sagsbehandlingstid giver mulighed for hurtigt at påbegynde en integrationsproces med arbejdsmarkedet som omdrejningsproces.
2. Arbejdsgiverne er enige med regeringen i, at der er brug for en gennemgang og nøje vurdering af, om de eksisterende regler for integrationsprogrammet, herunder omfang, varighed og effekt, står mål med de ressourcer, som bliver anvendt på integration af nyankomne flygtninge. På den baggrund bør regeringen også tage stilling til, om der er brug for regeltilpasninger i forhold til at sikre en hurtig, enkel og motivationsfremmende integration.

2. Straks-screening af medbragte kompetencer som afsæt for boligplacering

Flygtninge, der kommer til Danmark og får tildelt opholdstilladelse, medbringer forskellige formelle og uformelle kompetencer, hvor nogle givetvis er direkte efterspurgt på det danske arbejdsmarked, mens andre ikke er det direkte. I dag er der ikke en systematisk afdækning af nyankomne flygtninges medbragte formelle eller uformelle kompetencer.

Den nuværende boligplacering sker ud fra andre hensyn end for at skabe et match mellem flygtningens kompetencer, og hvor der er jobmuligheder.

Arbejdsgiverne har følgende forslag til nye initiativer om kompetenceafklaringen og boligplacering af nyankomne flygtninge:

3. Udlændingestyrelsen skal **sørge for straks-screening af flygtningens kompetencer** umiddelbart efter, at flygtningen er meddelt opholdstilladelse. I princippet bør det ske dagen efter, at flygtningen har fået opholdstilladelse. Det er vigtigt, at screeningen ikke forsinker det samlede forløb.
4. Screeningens skal vurdere den enkeltes kompetencer på et overordnet niveau, herunder i hvilket omfang den enkelte kan kommunikere på engelsk. Vurderingen skal beskrive formelle kompetencer, men også erhvervs erfaring og kompetencer opnået herigennem. Det sker ved en samtale med flygtningen.
5. Har flygtningen formelle uddannelsespapirer med, bliver de samtidig sendt til vurdering af Styrelsen for Videregående Uddannelse med henblik på, at der sker en vurdering af niveauet i uddannelse og fagligt område.
6. **Flygtningen skal bosættes der, hvor jobmulighederne er**, og hvor flygtningens kompetencer evt. er efterspurgt. Det er afgørende, at flygtninge bor der, hvor praktik- eller arbejdspladserne er. I princippet bør det ske inden for den første uge, efter at flygtningen har fået meddelt opholdstilladelse.
7. **Fasttrack til geografisk placering** i en konkret kommune består af følgende:
 - 7.1. Kommuner med aktuelle mangelsituationer eller gode muligheder for bestemte indslusningsforløb kan meddele det til Udlændingestyrelsen. Viden om indslusningsmuligheder i regeringsinitiativet *Sammen om Integration* skal også indgå.
 - 7.2. Har flygtningen job eller en aftale om et indslusningsforløb, kan flygtninge flytte til kommunen.
 - 7.3. Får flygtningen job et andet sted i Danmark, så skal det være muligt at flytte. Her er der brug for, at reglerne vedrørende flytning bliver præciseret over for kommunerne. Ordningen skal også omfatte, at flygtninge kan flytte, hvis de får et indslusningsforløb et andet sted i Danmark. Omvendt skal en jobparat flygtning stå til rådighed i hele landet.
8. Den nye metode til geografisk placering ophæver den nuværende ordning, hvor nogle kommuner kan blive fritaget for at få flygtninge.
9. Informationerne fra kompetenceafklaring skal følge den nyankomne flygtning til den kommune, som flygtningen bliver boligplaceret i og indgå i taskforcens indsats for at få flygtningen ud på arbejdsmarkedet.

3. Etabler en lokal taskforce med ansvar for en jobrettet indsats

Der er brug for, at flygtninge fra første dag møder fagpersoner, der har fokus på at få flygtningen i job.

I dag kan der gå op til en til to måneder fra Udlændingestyrelsen tildeler flygtningen opholdstilladelse, og til en bopælskommune overtager ansvaret og går i gang med integrationsindsatsen.

Herefter går den første måned typisk i dag med at finde bolig og aftale et integrationsprogram.

Arbejdsgiverne har følgende forslag til nye initiativer om en hurtig og jobrettet integrationsindsats:

10. Integrationsindsatsen handler om at få indvandrere i job. Det er ikke en uddannelsesdagsorden.

11. **Etabler en lokal taskforce i den ansvarlige kommune**, hvor en jobformidler sørger for at skabe kontakten til virksomhederne og etablerer indslusningsforløb, herunder virksomhedspraktik.
12. Taskforcen skal bestå af repræsentanter fra jobcenter (jobformidlere), sprogcenter og eventuelt civilsamfundet.
13. Taskforcen tager kontakt til flygtningen umiddelbart efter, at taskforcen har viden om, at flygtningen bliver boligplaceret i kommunen, dvs. inden flygtningen nødvendigvis er flyttet til kommunen. Kontakten til flygtningen skal ske inden for den første uge.
14. Selve udflytningen til bopælskommunen sker inden for en måned efter, at det er besluttet hvilken kommune, det skal være. Får flygtningen job, virksomhedspraktik og løntilskud inden, sker tilflytningen straks.

4. Vurder flygtninge på, om de kan tage et job

Der er undersøgelser, der viser, at nyankomne flygtninge er motiverede for at arbejde. Men næsten 100 pct. af flygtningene bliver erklæret ikke-jobparate. I mange tilfælde er det et spørgsmål om, at flygtninge pga. manglende dansk kundskaber ikke kan betjene jobnet.dk egenhændigt.

Arbejdsgiverne foreslår, at begrebet jobparat har fokus på, om flygtningen kan tage et job. Omdrejningspunktet bør være følgende:

15. **Flygtninge er som udgangspunkt alle jobparate.** Ændringen fra jobparat til aktivitetsparat må herefter forudsætte, at jobcentret kan dokumentere, at udlændingen ikke er i stand til at påtage sig et job eller klare helbredsmæssige forhold taler imod.
16. Det kan være nødvendigt, at myndigheden i en afgrænset periode fritager flygtningen fra nogle af de forpligtelser, som en jobsøgende har på jobnet.dk, som f.eks. at bekræfte jobsøgning eller kravet om at skulle dokumentere sin søgning i joblog.
17. Manglende udstedelse af NemID kan ikke være en hindring for at blive vurderet jobparat.
18. Kommunen må være behjælpelig med at understøtte, at flygtningen bliver i stand til at betjene jobnet.dk eller kan få hjælp i kommunen til at opfylde betingelserne.

Arbejdsgiverne foreslår yderligere følgende for at sikre, at den enkelte flygtning har fokus på at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet:

19. Generelt bør der i kontanthjælpssystemet være færre gyldige grunde til at afslå og opsiges et arbejde, f.eks. pasning af børn og transport skal fjernes.
20. Afskaf, at kommunen skal tilbyde helbredstjek til alle flygtninge. I stedet bør det være en mulighed, som kommunen kan vurdere er relevant i nogle tilfælde.

5. Integrationsindsatsen skal få flere i job

Integrationsindsatsen er i dag ikke effektiv, og få kommer i job. Løntilskud og virksomhedspraktik til flygtninge fylder i dag langt mindre i kommunernes integrationsindsats, end de gjorde tidligere. Uddannelse og vejledning udgør til gengæld nu en meget større del af indsatsen.

Myndighederne skal have fokus på at få flygtninge i job, gerne gennem virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud, i de situationer, hvor flygtningen indgår på en arbejdsplads uden at kunne bidrage 100 pct. fra første dag. Desværre er disse ordninger ikke særligt udbredte, selvom især et job med løntilskud har dokumenteret god effekt for ikke-vestlige indvandrere i beskæftigelsesindsatsen.

Sprogundervisning omfattet af integrationsprogrammet til nyankomne flygtninge virker ikke i beskæftigelsesmæssig henseende, jf. Carsten Koch-udvalget (2015). Hertil kommer, at der er en fastholdelseeffekt af at deltage i sprogundervisning, så personerne ikke søger job.

Arbejdsgiverne har følgende forslag til nye initiativer for at gøre integrationsprogrammet rettet mod, at flygtninge bliver en del af arbejdsmarkedet:

21. **Integrationsprogrammet kan højst være to år** mod i dag tre år.
22. Et integrationsprogram skal svare til fuldtid på arbejdsmarkedet, dvs. 37 timer, og herunder bestå af virksomhedsrettede tilbud. Er der særlige forhold, der gør sig gældende, kan der ske en fritagelse herfra.
23. Taskforcen skal anvende de redskaber, der har en dokumenteret effekt i større udstrækning end i dag.
24. Jobsøgning og virksomhedsrettede tilbud skal indgå i indsatsen fra starten af, så flygtninge hurtigt bliver en del af arbejdsmarkedet. Det er også en bedre forudsætning for at få udbytte af sprogundervisning.
25. Virksomhedspraktik skal kombineres med sprogundervisning.
26. Taskforcen har ansvaret for at informere virksomheder om muligheder for at etablere indslusningsordninger, herunder at informere om vilkårene for virksomhederne omkring lønudgifter, jobrettet opkvalificering og konsekvenser omkring forskelsbehandlingsloven.
27. **Virksomhedspraktik skal som udgangspunkt være 26 uger for flygtninge.** Muligheden for virksomhedspraktik, herunder muligheden for forlængelse i op til 26 uger, skal sikres forvaltet ensartet og smidigt på tværs af kommuner.
28. Taskforcen kan foranstalte, at der bliver iværksat yderligere kompetenceafklaring, der kan bidrage til at afklare flygtningens kompetencer yderligere i forhold til den første screening, hvis det er nødvendigt. Herunder kan der være behov for supplerende afklaring af realkompetencer på virksomheder forud for eventuelle aftaler om virksomhedspraktik.
29. Unge flygtninge under 30 år skal pålægges arbejde og ikke have et uddannelsespålæg.
30. Taskforcen kan vurdere, at det er nødvendigt at supplere virksomhedspraktik og løntilskudsansættelse eller understøttet ansættelse på en virksomhed med, at der samtidig bliver iværksat jobrettet opkvalificering af op til seks ugers varighed. Kommunen bør anvende informationer fra virksomheder om behov for opkvalificering, når flygtninge er på en virksomhed i f.eks. virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud.
31. AMU-udbydere skal generelt sørge for, at kurser bliver udbudt og gennemført og gerne uden for arbejdstiden.
32. AMU-systemet skal levere kurser på andre sprog end dansk. Det kunne f.eks. være syrisk. Det forudsætter et tilsvarende kursusmateriale og lærer- og/eller tolkekompetencer.
33. Taskforcen skal være opmærksomme på, at almindelige AMU-kurser kan gennemføres på andre sprog end dansk. Det kan kræve, at taskforcen går sammen med andre for at sikre sig, at der er et tilstrækkeligt antal kursister til disse kurser.
34. Der skal ske et brud med tilgangen, hvor flygtninge først skal lære dansk, førend den virksomhedsrettede indsats bliver iværksat. Det handler om, at flygtninge kommer i job eller i indslusningsforløb kombineret med danskundervisning, gerne i fritiden.
35. **Taskforcen kan udforme et bevis,** der både indeholder viden om flygtningens kompetencer og muligheder for jobrettet opkvalificering, som taskforcen kan finansiere. Det klæder flygtningen bedst mulig på til at opsøge virksomheder. Virksomheder kan samtidig hurtigt danne sig et overblik over flygtningens kompetencer, når de ser beviset.

36. Taskforcen skal i samarbejde med andre personalegrupper i kommunen afklare, om flygtningen har en varig nedsat erhvervsevne.
37. Regeringen bør opstille ambitiøse mål for, i hvilket omfang kommunerne skal forbedre integrationsindsatsen og følge op på, om kommunerne lever op til det. Udebliver de markante forbedringer, bør regeringen straks tage nye initiativer.
38. Regeringen bør tage initiativ til på EU-plan at ændre den gældende forskelsbehandlingsbeskyttelse af de personer, som på et asylgrundlag får tildelt midlertidig opholdstilladelse i EU. En del af disse flygtninge vil forhåbentlig opnå beskæftigelse, men bør ikke have beskyttelse af direktivet om forskelsbehandling. Beskyttelsen giver ikke virksomhederne incitamenter til at ansætte de pågældende personer.
39. Virksomhedspraktik og ansættelse af folk med midlertidige opholdstilladelser skal ikke være omfattet af forskelsbehandlingsloven.
40. Information om den gældende forskelsbehandlingslov skal styrkes, så virksomheder har større indblik i, hvilken retsstilling virksomheder har efter loven, når de ansætter en medarbejder, der kan have midlertidig eller nedsat arbejdsevne.
41. Af ansøgningen om virksomhedspraktik og løntilskud skal det fremgå tydeligt, at forskelsbehandlingslovgivningen gælder pt., og dermed kan den f.eks. omfatte flygtninge, der er på virksomheden i virksomhedspraktik eller er ansat med løntilskud. Det skal fremgå, hvilke ting som virksomheden skal være opmærksom på i den forbindelse, f.eks. at det kan betyde, at virksomheden er forpligtet til at indrette arbejdspladsen, så evt. handicap ikke udgør en hindring.
42. **Hyppigere samtaler end i dag, hvor det er hver tredje måned**, så taskforcen har mulighed for at støtte jobsøgning, men samtidig kontrollere, at vedkommende er til rådighed for et job.
43. Danskuddannelsen bør splittes op, så de meget forskellige målgrupper (flygtninge og udenlandsk arbejdskraft), der deltager i undervisningen, har hver deres tilbud.
44. Danskundervisningen skal være tilrettelagt, så det det bedst muligt - i indhold og afholdelse - understøtter job. Dvs., at undervisning i højere grad skal foregå udenfor arbejdstiden.
45. Sprogcentre skal underrette jobcentret om alle udeblivelser, så det er op til kommunen at vurdere, om der er tale om et lovligt forfald.
46. Flygtninges fravær i danskuddannelserne fordelt på kommuneniveau og sprogcentre skal synliggøres i jobindsats.
47. Udover ovenstående forslag er der brug for en analyse af, om midlerne, der anvendes til danskuddannelserne, står mål med resultaterne, herunder om indretningen af taxametersystemet kan justeres, så det fremskønner til, at flygtninge hurtigere lærer dansk.
48. Danskuddannelsen skal understøtte deltagelsen i AMU-kurser og varetagelse af f.eks. et job, ligesom selve tidspunktet for afholdelsen af danskuddannelsen skal understøtte deltagelsen i AMU.
49. Danskuddannelsen understøtter deltagelsen i et AMU-kursus og varetagelse af f.eks. et job, ligesom selve tidspunktet for afholdelsen af danskuddannelsen skal understøtte deltagelsen i AMU.
50. Møder hos jobcentret, hos læger og deltagelse i danskundervisning og lignende skal så vidt muligt være udenfor arbejdstid. På den måde oplever virksomheden flygtningen som deltagende, og flygtningen kan også bedre koncentrere sig om at lære nye opgaver.

6. Kommunerne skal have bonus for at få flygtninge i job

For at styrke kommunernes incitamenter til at øge integrationen på arbejdsmarkedet foreslår arbejdsgiverne, at der bliver taget politisk initiativ til følgende:

51. Lavere refusion end de nuværende 50 pct. til kommunernes udgifter til danskundervisning, men er vedkommende samtidig i virksomhedspraktik, er refusionen fortsat på 50 pct.
52. Lavere refusion end de nuværende 50 pct. til kommunernes udgifter til øvrig vejledning og opkvalificering, medmindre personen deltager i jobrettet opkvalificering i forbindelse med virksomhedspraktik, ansættelse med løntilskud eller i understøttet beskæftigelse.
53. **Resultattilskudsordning til kommunerne skal have fokus på at få flygtninge i job.**
Tilskuddet for at få flygtninge i job bør afhængige af, hvor hurtigt flygtningen kommer i job.
54. Udbetaling af resultattilskuddet for at få flygtninge i job skal være betinget af, at flygtningen er vurderet jobparat og har været registreret som sådan i et stykke tid, f.eks. den seneste måned.
55. Resultattilskuddet til kommunen for at få en flygtning i uddannelse skal afskaffes, medmindre flygtningen er under 18 år.
56. Resultattilskuddet til kommunerne, hvis flygtningen gennemfører danskuddannelsen, bør halveres.
57. Kommunerne skal sikre, at administrationen af rådighedsreglerne sker uden fejl og er ensartet på tværs af kommuner.

7. Det skal være nemmere for virksomheder at deltage

For at gøre det nemmere for virksomhederne at bidrage til at indsluse og ansætte bl.a. flygtninge, foreslår arbejdsgiverne, at der bliver taget politisk initiativ til følgende:

58. Digitale løsninger skal genbruge oplysninger, som virksomheder allerede har tastet ind én gang ved ansøgning om etablering af et job med løntilskud, når virksomheden senere skal ansøge om løntilskuddet. Det vil også gøre det nemmere for kommunernes administration af ordningen, da det er nemt for kommunen at se, at aftalen tidligere er godkendt.
59. For at lette virksomhedernes arbejde med en ansøgning om ansættelse med løntilskud skal oplysninger til opgørelsen af merbeskæftigelseskravet komme fra eIndkomst.
60. Myndigheder skal anvende eIndkomst til at dokumentere, hvor mange arbejdstimer der er udbetalt løn for, når virksomheden anmoder om udbetaling af løntilskud.
61. Taskforcen skal være behjælpelig med at udfylde ansøgninger om virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud, hvis virksomheder ønsker det.
62. Den lokale taskforce skal administrere et fasttrack, så det er muligt at bevilge virksomhedspraktik eller løntilskud til flygtninge inden for 48 timer.
63. Udgiv pjecer om arbejdsmiljøregler med billedforklaringer, også på andre sprog end dansk.
I dag er nogle pjecer tilgængelige på f.eks. polsk.
64. Udvid målgruppen for modtagelse af Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU) til at omfatte flygtninge med ringe dansk kundskaber uanset ansættelsens varighed, sådan at der ikke er et krav om, at flygtningen først skal være ansat 26 uger, inden vedkommende er berettiget til SVU.

8. Næsten faglærte kan færdiggøre uddannelsen i Danmark

Integrationsindsatsen handler om at få flygtninge i job og er i mindre grad en uddannelsesdagsorden. Det gælder også for unge. Der kan dog være en gruppe af helt unge, som er motiveret for uddannelse og har gode kompetencer med fra hjemlandet, hvor uddannelse giver mening.

Arbejdsgiverne har følgende forslag til nye initiativer, der kan medvirke til, at virksomheder får flere faglærte på et højt niveau:

65. Såfremt kompetenceafklaringen af flygtningen viser, at **flygtningen næsten er faglært i en dansk kontekst, kan flygtningen supplere de medbragte kompetencer** på en erhvervsuddannelse.

Forudsætningen er, at flygtningen er motiveret for uddannelse. Samtidig skal flygtningen have basale kompetencer på et højt niveau, da det forudsætter meget af den enkelte at kunne færdiggøre en uddannelse på dansk. Det skal afgøres ved test. Ordningen kan evt. omfatte bestemte erhvervsuddannelser.

66. Der kan iværksættes et forsøg for unge flygtninge under f.eks. 25 år med indslusningsforløb til bestemte erhvervsuddannelser. Forudsætningen er, at de unge er motiverede for uddannelse og ved en indgangstest demonstrerer at have basale kompetencer på et højt niveau med fra hjemlandet. Det kunne f.eks. ske i regi EUD10, og hvor der afsluttes med en prøve i dansk, som skal bestås med minimum 2. Ordningen kan evt. omfatte bestemte erhvervsuddannelser.

9. Flygtningebørn skal lære dansk

Det er afgørende, at flygtningebørn lærer dansk, så de har solide danskkompetencer ved skolestart.

Arbejdsgiverne har følgende forslag:

67. Undersøg, om det kan gøres obligatorisk for børn af flygtninge at starte i vuggestue fra f.eks. toårsalderen, så børnene får de bedste forudsætninger for at tale dansk ved at lege med andre jævnaldrende børn.